

DET KONGELIGE BARNE-
OG FAMILIEDEPARTEMENT

Prop. 145 L

(2019–2020)

Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak)

Endringer i midlertidig lov om tilpasninger
i regelverket for barnevernet og fylkesnemnda
for å avhjelpe konsekvenser av utbruddet
av covid-19

Innhold

1	Innledning og bakgrunnen for forslaget	5	6.1.1	Innledning	11
			6.1.2	Midlertidige regler for fylkesnemnda	11
2	Gjeldende rett	6	6.1.3	Midlertidig regler for barnevernet	13
3	Smittesituasjonen i Norge	7	6.2	Forlengelsens lengde	14
4	Erfaringer med den midlertidige loven	7	7	Økonomiske og administrative konsekvenser	15
5	Høringen	8	8	Merknader til bestemmelsen ...	16
5.1	Forslaget i høringsnotatet	8			
5.2	Høringsinstanser	9			
5.3	Høringsinstansenes syn	10			
6	Departementets vurderinger og forslag	11		Forslag til lov om endringer i midlertidig lov om tilpasninger i regelverket for barnevernet og fylkesnemnda for å avhjelpe konsekvenser av utbruddet av covid-19	16
6.1	Behovet for forlengelse av loven	11			

DET KONGELIGE BARNE-
OG FAMILIEDEPARTEMENT

Prop. 145 L

(2019–2020)

Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak)

Endringer i midlertidig lov om tilpasninger i regelverket for barnevernet og fylkesnemnda for å avhjelpe konsekvenser av utbruddet av covid-19

*Tilråding fra Barne- og familiedepartementet 25. september 2020,
godkjent i statsråd samme dag.
(Regjeringen Solberg)*

1 Innledning og bakgrunnen for forslaget

Barne- og familiedepartementet foreslår i denne proposisjonen å forlenge varigheten til midlertidig lov 26. mai 2020 nr. 44 om tilpasninger i regelverket for barnevernet og fylkesnemnda for å avhjelpe konsekvenser av utbruddet av covid-19.

Regjeringen innførte fra 12. mars 2020 en rekke inngripende tiltak for å hindre spredning av covid-19 i befolkningen. Blant tiltakene var karantene- og isolasjonsregler, reiserestriksjoner og anbefalinger om å holde fysisk avstand til andre personer. Tiltakene gjorde det utfordrende å opprettholde ordinær drift i barnevernet og saksavvikling i fylkesnemndene. Midlertidig lov 27. mars 2020 nr. 17 om forskriftshjemmel for å avhjelpe konsekvenser av utbrudd av Covid-19 mv. (koronaloven) trådte i kraft 27. mars 2020. Ved kongelig resolusjon 3. april 2020 ble midlertidig forskrift om forenklinger og tiltak for barnevernet og fylkesnemnda for å avhjelpe konsekvenser av utbrudd av Covid-19 vedtatt med virkning fra 4. april 2020. Koronaloven med forskrifter ble opphevet 27. mai 2020. Forslag til midlertidig lov om tilpasninger i regelverket for

barnevernet og fylkesnemnda for å avhjelpe konsekvenser av utbruddet av covid-19 ble vedtatt av Stortinget 26. mai 2020 og trådte i kraft fra 27. mai 2020.

Den midlertidige loven har til formål å tilrettelegge for ivaretagelse av barns rett til omsorg og beskyttelse etter barnevernloven og en forsvarlig og rettssikker virksomhet i fylkesnemndene ved å avhjelpe konsekvenser av utbrudd av covid-19. Den midlertidige loven inneholder bestemmelser om:

- utvidet mulighet for fjernmøte og fjernavhør i fylkesnemnda
- utvidet mulighet for kombinasjon av muntlig og skriftlig behandling i fylkesnemnda
- rådslagning og avstemming ved fjernmøte i fylkesnemnda
- hjemmel for Bufetat til midlertidig å flytte et barn fra en barnevernsinstitusjon til en annen
- adgang til å erstatte tilsyns- og oppfølgingsbesøk med andre kommunikasjonsformer.

Reglene i den midlertidige loven har sørget for at barnevernet og fylkesnemnda har vært i stand til å ivareta sin samfunnsfunksjon på en forsvarlig måte og samtidig overholde smitteverntiltak, anbefalinger og påbud.

Det fremgår av den midlertidige loven § 7 at loven oppheves 22. oktober 2020. Stortinget har i Vedtak 595, 19. mai¹ bedt regjeringen

«komme tilbake til Stortinget med forslag om å forlenge virketiden for hele eller deler av midlertidig lov om tilpasninger i regelverket for barnevernet og fylkesnemnda for å avhjelpe konsekvenser av utbruddet av covid-19 utover 22. oktober 2020 dersom regjeringen vurderer dette som nødvendig for å sikre at barnevernet kan løse sine oppgaver.»

I lys av smittesituasjonen og utsiktene til å sikre immunitet i befolkningen, mener departementet det er nødvendig å forlenge loven. Smitteverntiltak vil fortsatt i tiden fremover kunne hindre ordinær saksavvikling i fylkesnemnda og drift i barnevernet. Departementet vurderer derfor at det er behov for de midlertidige reglene også etter 22. oktober 2020 for å sikre en forsvarlig og retts sikker virksomhet i fylkesnemndene og at barn i fosterhjem og institusjon blir tilstrekkelig ivare tatt, samtidig som smitteverntiltak overholdes. Departementet foreslår derfor i denne proposisjonen at lovens varighet forlenges til 1. juni 2021 gjennom en endring i lovens § 7.

Departementet understreker at både barnevernet og fylkesnemnda skal anvende barnevernlovens ordinære regler dersom det er mulig. Reglene i den midlertidige loven kan kun anvendes når det er nødvendig på grunn av covid-19, dvs. når det er nødvendig for å overholde myndighetenes smitteverntiltak, se nærmere i punkt 3. Stortinget vil kunne oppheve loven på et tidligere tidspunkt hvis det ikke lenger er behov for den.

2 Gjeldende rett

Den midlertidige loven gir en snever adgang til å anvende tilpassede saksbehandlingsregler som fraviker enkelte regler i barnevernloven når det er nødvendig for å avhjelpe konsekvenser av utbrudd av covid-19. Formålet med loven er å tilrettelegge for ivaretagelse av barns rett til hjelp, omsorg og beskyttelse etter barnevernloven og for en forsvarlig og retts sikker virksomhet i fylkesnemndene under utbruddet av covid-19.

Den midlertidige loven gir fylkesnemnda utvidet mulighet til å behandle saker i fjernmøte og med fjernavhør og til å avgjøre saker i en kombinasjon av muntlig og skriftlig behandling. Uten

alternativer til fysiske møter, vil smitteverntiltak kunne medføre at flere saker må utsettes og i ytterste konsekvens at saksavviklingen stopper opp. Fjernmøte og delvis skriftlig behandling kan kun benyttes dersom det er nødvendig på grunn av covid-19 og ubetenkelig i den enkelte sak, særlig ut fra sakens karakter og private parters retts sikkerhet. Partene skal gis anledning til å uttale seg og deres mening om behandlingsformen bør tillegges betydelig vekt. Også barn som er i stand til å danne seg egne synspunkter, skal gis anledning til å uttale seg før beslutning treffes. En avgjørelse om fjernmøte og delvis skriftlig behandling etter den midlertidige loven skal begrunnes. Dersom saken skal avgjøres etter en kombinasjon av muntlig og skriftlig behandling, stiller loven krav om at partsavhør og vitneavhør alltid skal skje i møte (enten fysisk eller i fjernmøte). Det er også presisert at det skal gis adgang til etterfølgende skriftutveksling hvis prosessfullmektigens avsluttende innlegg gis skriftlig. Loven gir også adgang til at fylkesnemndas rådslagning og avstemning kan skje i fjernmøte.

De midlertidige saksbehandlingsreglene for fylkesnemnda gjelder også ved fylkesnemndas behandling av saker etter smittevernloven og helse- og omsorgstjenesteloven. Reglene har vært nødvendige for å avvikle saker i fylkesnemnda på en forsvarlig og effektiv måte som ivaretar private parters rettssikkerhet under utbruddet av covid-19. Reglene gir samtidig fylkesnemndene en viss fleksibilitet til å tilpasse saksbehandlingen til den konkrete smittesituasjonen til enhver tid.

Den midlertidige loven gir også Bufetat myndighet til midlertidig å flytte barn fra en barnevernsinstitusjon til en annen når det er tvingende nødvendig på grunn av covid-19. Departementet er orientert om at flytting har skjedd i to tilfeller. Det stilles krav om at flyttingen må være tvingende nødvendig for å ivareta barnets behov for omsorg og beskyttelse. Reglene skal sikre at flyttinger som skjer på grunn av covid-19 ivaretar barnets rettssikkerhet. Det stilles krav om at barnet bare kan flytte til en institusjon som er egnet til å ivareta barnets behov for omsorg og beskyttelse. Flyttingen skal forberedes i den enkelte institusjon og skje i samarbeid med kommunen. Barnet skal få medvirke og det skal begrunnes og dokumenteres hvordan barnets medvirkning er ivarettet, hva som var barnets syn og vurderingen av barnets beste. Fylkesmannen skal orienteres om beslutningen.

Den midlertidige loven gir også adgang til at oppfølgings- og tilsynsbesøk i fosterhjem og institusjon kan gjennomføres ved bruk av andre kom-

¹ Jf. Innst. 289 L (2019–2020).

munikasjonsformer hvis det er tvingende nødvendig for å få gjennomført tilsynet eller oppfølgingen. Hjemmelen gjelder både fylkesmennenes tilsyn med barn på barnevernsinstitusjoner og kommunens oppfølging og tilsyn med fosterhjem. Forslagene skal bidra til at barnevernet fortsatt kan gi utsatte barn nødvendig hjelp, omsorg og beskyttelse under utbruddet av covid-19.

Det henvises til Prop. 112 L (2019–2020) for nærmere beskrivelse av de enkelte bestemmelsenes innhold.

Det følger av lovens § 7 at den midlertidige loven oppheves 22. oktober 2020. Stortinget har i vedtak 595, 19. mai bedt regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag om å forlenge virketiden for hele eller deler av loven dersom regjeringen vurderer dette som nødvendig for å sikre at barnevernet kan løse sine oppgaver.

3 Smittesituasjonen i Norge

Covid-19 er en fare for folkehelsen frem til en tilstrekkelig andel av befolkningen har blitt immun gjennom vaksinasjon. Folkehelseinstituttet (FHI) antar at bare rundt 1 % av befolkningen ser ut til å ha vært smittet og at immuniteten i befolkningen er lav. Det kan dermed oppstå en rask oppblussing av smitte dersom vi ikke har adekvate smitteverntiltak og raskt slår ned utbrudd. Vi har per i dag ingen tilgjengelige vaksiner og det er fremdeles usikkert når befolkningen kan vaksineres.

FHI viser til at det fra slutten av juli har vært en økning i antall smittetilfeller med utbrudd i flere kommuner. Også store deler av Europa opplever økende antall påviste tilfeller, men foreløpig i liten grad økning i antall dødsfall. FHIs vurdering er likevel at smittespredningen fortsatt er på et lavt nivå nasjonalt, selv om det er utbrudd og klynger som krever en del smittesporingsarbeid i enkelte kommuner. FHI mener utviklingen foreløpig ikke tyder på en nasjonal oppblussing.²

De generelle smitteverntiltakene gjelder fortsatt, blant annet hygienetiltak (holde avstand, vaske hendene, beskyttende hoste/nysevaner), holde seg hjemme ved nyoppståtte symptomer på luftveisinfeksjoner, tidlig oppdaging gjennom testing ved symptomer, isolering av smittede og smitteoppsporing med oppfølging (og karantene) av nærkontakter til de smittede. Smitteverntiltakene kan gjøre det vanskeligere å opprettholde ordinær drift i barnevernet og fylkesnemnda, selv

om smittetallene er lave. For eksempel vil anbefalingen om at alle med nyoppstått luftveisinfeksjon skal holde seg hjemme gjøre det utfordrende å avholde fysiske møter i fylkesnemndene.

Smittesituasjonen kan endres raskt. Ettersom befolkningen ikke er vaksinert, kan det komme nye smitteutbrudd i løpet av høsten og vinteren som kan medføre strengere smitteverntiltak, på nasjonalt, regionalt eller lokalt nivå.

4 Erfaringer med den midlertidige loven

Midlertidige regler for fylkesnemnda

Fra 12. mars 2020 innrettet fylkesnemndene sine virksomheter for å overholde smittevernregler og anbefalinger. Driften ble redusert og fylkesnemndene prioriterte akutt saker. Dette fikk alvorlige konsekvenser for saksavviklingen. Det var nødvendig å iverksette raske tiltak for at fylkesnemndene kunne behandle saker på en trygg og forsvarlig måte. Bestemmelsene som åpner for utvidet bruk av fjernmøte og delvis skriftlig behandling, bidro til at forhandlingsmøter som ellers måtte utsettes på grunn av ulike smitteverntiltak kunne bli gjennomført forsvarlig og innen rimelig tid.

Sentralenheten for fylkesnemndene opplyser at de midlertidige saksbehandlingsreglene har vært et nyttig verktøy under covid 19-utbruddet. Sentralenheten opplyser at i uke 16 til 20 har ca. 60 prosent av møter i klagesaker, forhandlingsmøter og samtalemøter³ blitt gjennomført som fjernmøter. Etter denne perioden har bruken av de midlertidige reglene gått ned. I perioden mellom uke 16 til 27 opplyser Sentralenheten at 35 % av klagesakene er behandlet som fjernmøter, mens 30 prosent av forhandlingsmøtene er behandlet helt eller delvis med fjernmøte. Denne oversikten gjelder saker etter barnevernloven. Sentralenheten for fylkesnemndene opplyser også at fylkesnemndenes underskriftsmøter stort sett har skjedd med fjernmøteteknikk etter den midlertidige loven. Fordi fylkesnemndene har kunnet ta i bruk de midlertidige reglene, opplyser Sentralenheten at restansene som oppsto i mars og april 2020 er redusert. Samtlige fylkesnemnder opplyser at bestemmelsene fortsatt har vært i bruk etter uke 27.

Sentralenheten mener de midlertidige reglene har vist seg hensiktsmessige og fleksible for å

² <https://www.fhi.no/publ/2020/koronavirus-ukerapporter/>

³ Møter i samtaleprosess.

tilpasse saksbehandlingen til den konkrete smittesituasjonen og redusere smitterisikoen. De midlertidige reglene har gjort det mulig med beramning og saksbehandling som ville vært svært vanskelig om man ikke hadde mulighet til å redusere tidsbruken i møter ved delvis skriftlig behandling, eller redusere antall personer i lokalene ved fjernmøter.

Fylkesnemnda i Oslo og Viken har ikke hatt fjernmøter fullt ut, siden lokalene har gjort det mulig å gjennomføre fysiske møter med nødvendige smittevernstiltak i kombinasjon med delvis skriftlig behandling og delvis fjernmøte. Delvis skriftlig behandling har redusert tiden i forhandlingsmøter, det meste av vitneavhør har skjedd med fjernmøte for å redusere antall personer i nemnda og partene har møtt i nemnda og hatt partsforklaringer i nemnda. Øvrige fylkesnemnder har i større grad benyttet seg av fjernmøter.

Fylkesnemnda i Oslo og Viken har hatt flest saker etter smittevernloven og helse- og omsorgstjenesteloven siden mars, og de opplyser at det har vært lik saksbehandling for disse sakene som for saker etter barnevernloven.

Så lenge smittesituasjon er uavklart vurderer Sentralenheten at det er nødvendig å videreføre den midlertidige loven for å opprettholde rask og betryggende saksbehandling. Uten hjemlene for fjernmøter og skriftlig behandling opplyser Sentralenheten at det er risiko for at saker må utsettes av smittevernhensyn og på grunn av smitteutbrudd og karantene for ansatte i fylkesnemndene.

Barnevernet

Bufdir har innhentet opplysninger⁴ om erfaringer med anvendelsen av unntaksbestemmelsene som gir Bufetat og Oslo kommune myndighet til å midlertidig flytte barn fra institusjon når dette er tvungne nødvendig på grunn av covid-19. Formålet med unntaksadgangen er å raskt kunne gi barn den omsorg og beskyttelse de har krav på selv om institusjoner blir hardt rammet av covid-19. Bufdir opplyser at hjemmelen hittil er benyttet som grunnlag for midlertidig flytting av to barn i en karanteneperiode på bakgrunn av at en ansatt var smittet. Barna flyttet tilbake til institusjonen etter utløpet av karantenetiden. Fylkesmannen ble orientert om flyttingene, og etter fylkesmannens vurdering fant institusjonen og Bufetat gode løs-

ninger som ivaretok barnas behov. Flyttingen bidro til at barna ble forsvarlig ivaretatt i en situasjon med smitteutbrudd, og fylkesmannen viser til at uten de midlertidige bestemmelsene på dette området ville det ikke vært hjemmel for flyttingen. Det er også eksempler på at barn med smitte har blitt ivaretatt i institusjon uten at flytting har vært nødvendig. Etter fylkesmennenes vurdering er det nødvendig å videreføre den snevre unntaksadgangen, en vurdering Bufdir slutter seg til.

Bufdir har også innhentet opplysninger fra fylkesmennene om erfaringer ved anvendelsen av forenklede regler for tilsyns- og oppfølgingsbesøk i fosterhjem og institusjon. Fylkesmennene opplyser om gode erfaringer knyttet til anvendelsen av forenklede regler for tilsynsbesøk i institusjon. Det fremgår at embetene samlet sett har benyttet adgangen til digitale tilsyn eller samtaler per telefon i liten grad, og at bruken var størst i den første fasen etter at unntaksadgangen trådte i kraft. Erfaringene samlet sett er at digitale samtaler med barn og unge i hovedsak har fungert godt, og enkelte fremholder at noen barn har lettere for å snakke når samtalen foregår digitalt. Andre påpeker at digitale tilsyn kan vanskeliggjøre muligheten til å fange opp stemning og relasjon mellom de ansatte på institusjonen og beboerne, og at det i noen tilfeller kan være vanskelig å holde kontakten med barnet under samtalen. Samtlige fylkesmenn ønsker å videreføre unntaksadgangen.

Det er ingen fullstendig oversikt over kommunenes bruk av hjemmelen for bruk av alternative kommunikasjonsformer ved oppfølgings- eller tilsynsbesøk i fosterhjem. Flere fylkesmenn rapporterer at kommuner benyttet muligheten til digital kontakt med fosterhjemmene i den første fasen etter nedstengningen når dette ble vurdert som eneste realistiske løsning, men at de fleste gikk raskt tilbake til ordinær oppfølging så snart dette var mulig. Fylkesmennene og Bufdir støtter at hjemmelen for kommunen til digitale tilsyns- og oppfølgingsbesøk i fosterhjem gis lengre varighet i dagens smittesituasjon, spesielt siden det nå er erfaring med at det oppstår lokale oppblomstringer av viruset.

5 Høringen

5.1 Forslaget i høringsnotatet

Barne- og familiedepartementet sendte forslaget om å forlenge midlertidig lov om tilpasninger i regelverket for barnevernet og fylkesnemnda for

⁴ Innhentet opplysninger fra fylkesmennene, Bufetat og Oslo kommune.

Endringer i midlertidig lov om tilpasninger i regelverket for barnevernet og fylkesnemnda for å avhjelpe konsekvenser av utbruddet av covid-19

å avhjelpe konsekvenser av utbruddet av covid-19 på offentlig høring 2.–8. september 2020. Loven oppheves 22. oktober 2020 og departementet foreslo at loven skulle forlenges til 1. juni 2021.

Departementet begrunnet forslaget med at gjeldende smitteverntiltak fortsatt vil kunne påvirke driften i barnevernet og fylkesnemnda etter 22. oktober 2020. Ettersom befolkningen ikke er vaksinert, kan det også komme nye smitteutbrudd i løpet av høsten og vinteren som kan medføre strengere smitteverntiltak på nasjonalt, regionalt eller lokalt nivå. Departementet vurderte derfor at det var behov for de midlertidige reglene også etter 22. oktober 2020 for å sikre en forsvarlig og rettssikker virksomhet i fylkesnemndene og at barn i fosterhjem og institusjon blir tilstrekkelig ivaretatt. Departementet foreslo derfor å forlenge lovens varighet til 1. juni 2021 gjennom en endring i lovens § 7. Departementet understreket at barnevernet og fylkesnemnda fortsatt skal benytte lovens ordinære regler når det er mulig. De midlertidige reglene kan kun benyttes dersom det er nødvendig for å avhjelpe konsekvenser av covid-19 og når lovens øvrige vilkår er oppfylt. Departementet fremholdt at private parter rettssikkerhet skal være tilstrekkelig ivaretatt også med de midlertidige reglene.

5.2 Høringsinstanser

Lovforslaget ble sendt til disse instansene:

Departementene⁵

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet
Barneombudet
Domstoladministrasjonen
Folkehelseinstituttet
Alle landets fylkesmenn
Helsedirektoratet
Norsk institusjon for menneskerettigheter
Landets regionale helseforetak
Sentralenheten for fylkesnemndene
Statens Helsetilsyn

Alta kommune
Bergen kommune
Bærum kommune
Drammen kommune
Fredrikstad kommune
Flekkefjord kommune

Gjesdal kommune
Hamar kommune
Harstad kommune
Hurdal kommune
Kristiansand kommune
Kongsberg kommune
Larvik kommune
Molde kommune
Orkland kommune
Oslo kommune
Porsanger kommune
Ringerike kommune
Ringsaker kommune
Sandnes kommune
Sokndal kommune
Stad kommune
Stavanger kommune
Steinkjer kommune
Sunnfjord kommune
Tinn kommune
Tromsø kommune
Trondheim kommune
Tønsberg kommune
Årdal kommune

Den norske advokatforening
Den norske legeforening
Fellesorganisasjonen
Juristforbundet
KS

Forandringsfabrikken
Landsforeningen for barnevern barn
Organisasjonen for barnevern foreldre
Redd Barna
SOS-barnebyer

Actis
A-larm bruker- og pårørendeorganisasjon for åpenhet om rus og behandling
Blå Kors
Fagrådet innen rusfeltet i Norge
Forbundet mot rusgift
Foreningen for human narkotikapolitikk
Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon
Landsforbundet for utviklingshemmede og pårørende
Ivareta – Pårørende berørt av rus
Norsk Forbund for Utviklingshemmede
Norsk sykepleierforbund
proLAR
Rusmisbrukernes interesseorganisasjon

⁵ Med unntak av Forsvarsdepartementet, Olje- og energidepartementet og Samferdselsdepartementet.

Høringen ble også lagt ut på regjeringens nettside. Høringer er åpne og alle kan sende innspill.

Departementet har mottatt høringsuttalelser med realitetsmerknader fra følgende åtte instanser:

Fylkesmannen i Vestland
Fylkesnemndene
Domstoladministrasjonen (DA)
Folkehelseinstituttet (FHI)
KS
Fellesorganisasjonen (FO)
Landsforeningen for barnevernsbarn (LFB)
SOS-barnebyer

5.3 Høringsinstansenes syn

Departementet mottok i alt åtte hørings svar. Høringen er gjennomgående positiv til å forlenge den midlertidige loven.

Syv av åtte høringsinstanser uttaler eksplisitt at de støtter forslaget om å forlenge loven til 1. juni 2021, det gjelder *Fylkesnemndene*, *Domstoladministrasjonen (DA)*, *Folkehelseinstituttet (FHI)*, *KS*, *Fellesorganisasjonen (FO)*, *Fylkesmannen i Vestland* og *SOS-barnebyer*. Høringsinstansene presiserer at de støtter departementets vurdering i at den usikre smittesituasjonen fremover gjør det nødvendig å forlenge den midlertidige loven. *KS* uttaler:

«Med utgangspunkt i usikkerhet mht smittesituasjonens varighet, ser KS behov for å sikre at barn får nødvendig hjelp og omsorg og en rettssikker behandling, og stiller seg bak forlengelse av den midlertidige loven.»

FO uttaler:

«I høringsnotatet vises det til at loven fungerer etter hensikten og kun blir benyttet når det er helt nødvendig. *FO* er enig med departementet om at situasjonen fremover mht covid-19 vil kunne føre til situasjoner hvor smitteverntiltak fortsatt kan hindre ordinær drift og saksavvikling i barnevernet og fylkesnemnda. Vi støtter derfor forslaget om forlengelse av den midlertidige loven som skal sikre at barn får nødvendig hjelp, omsorg og beskyttelse og en forsvarlig og rettssikker behandling i fylkesnemnda under utbrudd av covid-19.»

Fylkesnemndene uttaler følgende:

«Så lenge smittesituasjonen er uavklart og vi ikke har en vaksine mot Covid-19, er det nødvendig å videreføre den midlertidige loven for å opprettholde rask og betryggende saksbe-

handling av tvangssaker etter barnevernloven, helse- og omsorgstjenesteloven og smittevernloven.»

Fylkesnemndene vises blant annet til risikoen for utsatte saker dersom nemndsledere blir syke eller må i karantene. *Fylkesnemndene* uttaler:

«De fleste fylkesnemndene har lokaler som gjør det utfordrende å ivareta smittevernhen syn på en sikker måte, dersom flere forhandlingsmøter skal gjennomføres samtidig eller forhandlingsmøter skal gjennomføres over flere dager. De 10 fylkesnemndene har til sammen 70 fylkesnemndsledere. Dersom enkelte fylkesnemndsledere blir syke eller må i karantene, vil dette raskt påvirke muligheten til å avgjøre sakene etter hvert som de fremsettes for nemnda. Det er bedre å la loven bli stående en tid og la den bli begrenset av den til enhver tid gjeldende smittesituasjonen, enn å oppheve den og eventuelt vedta den på nytt ved et senere smitteutbrudd.»

Folkehelseinstituttet (FHI) støtter forslaget og viser til at loven stiller strenge vilkår for når unntak fra vanlige arbeidsformer kan tillates, og for hvilke prosedyrer som skal følges. *FHI* anser at vilkårene er strenge nok til å sikre at unntaksreglene brukes kun når de er nødvendige. *FHI* understreker samtidig at gjeldende smittevernregler ikke er til hinder for nødvendige fysiske møter eller besøk, så lenge de grunnleggende smitteverntiltakene overholdes.

Domstoladministrasjonen (DA) mener departementet bør vurdere om loven bør gis lengre varighet og antyder at loven bør forlenges med ett år eller mer. *DA* viser til tilgjengelig informasjon om smittesituasjonen, prognosene og hva som kan forventes av behov for smitteverntiltak framover. *DA* opplyser at de har hatt samme innspill til Justis- og beredskapsdepartementets høringsnotat om tilpasninger i prosessregelverket for domstolene.

Det er kun *Landsforeningen for barnevernsbarn (LFB)* som ber departementet vurdere en kortere forlengelse enn hva som er foreslått. *LFB* uttrykker forståelse for behovet for å forlenge lovens varighet, men mener det ikke er grunnlag nok til å ha en så lang varighet. *LFB* fremhever viktigheten av at en midlertidig lov må opp til jevnlig vurdering. *LFB* uttaler: «*For LFB er det viktig at vi ikke forlenger tilpasningene lengre enn nødvendig, og at vi ikke kommer i en situasjon hvor rettighetene til barn og unge i barnevernet*

blir satt på vent for lenge.» LfB ber også departementet om å benytte brukererfaringene fra barn og unge i større grad når det vurderes hvor lenge loven skal gjelde.

Fylkesnemndene viser til gode erfaringer med den midlertidige loven og fremhever at den har vært et nyttig og hensiktsmessig verktøy for å tilpasse saksbehandlingsreglene til smittesituasjonen, unngå utsatte saker og sikre en effektiv og rettssikker saksbehandling, samtidig som smittevernhensyn blir hensyntatt. *Fylkesnemndene* trekker frem at nemndene ikke har hatt utfordringer med anvendelsen av reglene og uttaler følgende:

«Fylkesnemndene har ikke erfart vansker knyttet til utformingen av bestemmelsene og den konkrete anvendelsen av disse. Partene motsetter seg sjeldent hverken fjernmøte, fjernavhør eller delvis skriftlig behandling når dette besluttet av nemnda. Inntrykket er at aktørene har ansett prosessen forsvarlig selv om unntaksbestemmelsene har blitt anvendt om det har vært skepsis på forhånd.»

Flere instanser, herunder *LfB*, *Fylkesmannen i Vestland* og *SOS-barnebyer* fremhever viktigheten av å ivareta barns medvirkning. *Fylkesmannen i Vestland* støtter departementets forslag om å forlenge loven og fremhever at de fremdeles ser behovet for reglene og at reglene balanserer hensynet til rettssikkerhet og barnets rett til omsorg og beskyttelse på en god måte. *Fylkesmannen i Vestland* uttaler følgende:

«Unntaksreglane skal berre nyttast når det er heilt nødvendig, og kombinert med ei plikt til å grunngi og dokumentera kvifor unntaksreglane er nytta og korleis barna har medverka, meiner me at det er funne ein god balanse mellom omsynet til rettstryggleik og omsynet til at barn skal få naudsynt hjelp, vern og omsorg til rett tid.»

SOS-barnebyer støtter forslaget og fremhever viktigheten av at reglene fortsatt praktiseres som unntaksbestemmelser, at forpliktelsene i FNs barnekonvensjon følges opp på forsvarlig måte og at barns medvirkning sikres på en god måte. *SOS-barnebyer* fremhever også at ved bruk av ekstraordinære tiltak, vil det stille større krav enn vanlig til de som skal gjennomføre tiltakene og at man i anvendelsen av reglene «i stor grad må legge vekt på å sørge for at medvirkning fra barn, som blir berørt av regelverket sikres på en god måte, slik at rettssikkerheten blir ivarettatt.»

LfB mener det er særlig problematisk å forlenge adgangen til å benytte andre kommunikasjonsformer ved tilsyns- og oppfølgingsbesøk, og uttaler følgende:

«Siden det er store lokale variasjoner i hvordan smittetallene ser ut frykter vi at en slik arbeidsmetode blir standard istedenfor unntak. Vi mener det må tas konkrete vurderinger hvor barnets beste, smittevern og faglige vurderinger ligger til grunn for avgjørelsen om å benytte andre kommunikasjonsmidler. Vi mener at det må presiseres i lovverk at dette skal dokumenteres.»

6 Departementets vurderinger og forslag

6.1 Behovet for forlengelse av loven

6.1.1 Innledning

Barnevernets hovedoppgave er å gi utsatte barn nødvendig hjelp, omsorg og beskyttelse til rett tid. At barnevernet og fylkesnemnda fungerer er grunnleggende for samfunnet, også i krisetider og ekstraordinære situasjoner. Den midlertidige loven inneholder regler for å kunne opprettholde viktige funksjoner i barnevernet og sikre en forsvarlig og rettssikker virksomhet i fylkesnemnda, samtidig som smitteverntiltak overholdes.

Som beskrevet i punkt 3 vil Norge være sårbar for oppblomstring av smitte frem til befolkningen er vaksinert. Det er derfor fortsatt behov for smitteverntiltak for å unngå smittespredning. Anbefalinger om å holde fysisk avstand, holde seg hjemme ved nyoppståtte symptomer på luftveisinfeksjoner og reglene om karantene og isolering kan påvirke driften i barnevernet og fylkesnemnda. Nye større smitteutbrudd vil også kunne påvirke driften. På denne bakgrunn mener departementet det er et klart behov for å forlenge lovens varighet.

6.1.2 Midlertidige regler for fylkesnemnda

Etter departementets syn har de midlertidige reglene om fjernmøte og delvis skriftlig behandling vært helt nødvendige for å unngå å utsette et stort antall saker og forhindre lang saksbehandlingstid i fylkesnemnda under utbruddet av covid-19. De fleste saker i fylkesnemnda skal behandles muntlig i et forhandlingsmøte der det forutsettes at partene og prosessfullmektigene møter nemnda fysisk.

Behovet for tilpasninger i regelverket var avgjørende i den første fasen etter 12. mars 2020, da virksomheten i fylkesnemndene nærmest stoppet helt opp uten de midlertidige reglene. Opplysninger fra Sentralenheten for fylkesnemndene viser at reglene ble mye brukt, i om lag 60 prosent av sakene, fra midten av april til midten av mai (uke 16–20). Reglene bidro til at fylkesnemndene på en forsvarlig og rettssikker måte kunne behandle saker som ellers ville blitt utsatt. På grunn av de midlertidige reglene har også restansene som ble opparbeidet i mars og april blitt redusert.

Norge fikk kontroll over smittespredningen i april 2020. Dette gjorde det mulig med en kontrollert og gradvis avvikling av flere av de mest inngrepene smitteverntiltakene. I perioder med færre smitteverntiltak har den midlertidige loven blitt benyttet i mindre grad. Reglene har imidlertid vært viktige også i denne perioden. Fra midten av april til begynnelsen av juli 2020 (uke 16–27) har fjernmøter helt eller delvis blitt brukt i om lag 35 prosent av klagesakene og i om lag 30 prosent av forhandlingsmøtene.⁶ At det etter hvert er avholdt flere fysiske møter, tyder samtidig på at unntaksreglene benyttes når det er nødvendig på grunn av covid-19, slik loven krever. Videre fremstår reglene tilstrekkelig fleksible til at saksbehandlingen kan tilpasses den konkrete smittesituasjonen. Dette bekreftes også av fylkesnemndene i deres høringsuttalelse. Etter departementets vurdering tilsier disse erfaringene at de midlertidige saksbehandlingsreglene har vært nødvendige og har fungert etter sitt formål. Reglene har bidratt til å opprettholde saksavviklingen og ivareta partenes rettssikkerhet under utbruddet av covid-19.

Fra slutten av juli steg smittetallene på nytt. Den økte smitten ble møtt med ulike tiltak, primært på lokalt nivå, men det ble også innført enkelte landsdekkende tiltak. Samtlige fylkesnemnder har rapportert at de midlertidige reglene har blitt benyttet også i juli og august 2020.

Smitteverntiltak vil fortsatt kunne hindre ordinær saksavvikling i fylkesnemndene i tiden fremover. Særlig anbefalingene om å holde avstand, at alle med nyoppståtte symptomer på luftveisinfeksjoner skal holde seg hjemme og reglene om isolasjon og karantene kan innebære at medlemmer av nemnda eller andre aktører må avstå fra fysisk

oppmøte. Dette gjelder selv når smittetallene er lave. Dette fremheves også av fylkesnemndene i høringen. Behovet for de midlertidige reglene vil avhenge av de til enhver tids gjeldende lokale og nasjonale smitteverntiltak, fylkesnemndas saksmengde og fysiske forhold i fylkesnemnda, situasjonen til de involverte i saken mv.

Departementet anser det som sannsynlig at fylkesnemndene vil måtte forholde seg til både nasjonale og lokale smitteverntiltak i lang tid fremover, noe som gjør at det er behov for å forlenge lovens varighet. FHI fremhever i høringen at det er risiko for ny smittespredning nasjonalt, men at FHI anser det som mest sannsynlig at vi får en vedvarende risiko for lokale utbrudd. Fylkesnemndene har også behov for fleksibilitet og forutberegnelighet for å kunne planlegge, beramme og gjennomføre saker fremover i tid, og samtidig overholde smitteverntiltak.

Uten en utvidet adgang til fjernmøter og delvis skriftlig behandling, vil det være risiko for at saker må utsettes på grunn av smitteverntiltak. Lang saksbehandlingstid kan gå ut over partenes rettssikkerhet, herunder retten til en rettfærdig rettergang innen rimelig tid, jf. Grunnloven § 95 og EMK art 6. I ytterste konsekvens kan det gå ut over barnas rett til omsorg og beskyttelse og til liten til avgjørelsesorganet. Vi har allerede erfart at smittesituasjonen kan endres raskt. Ved et stort utbrudd, vil saksavviklingen i stor grad stoppe opp uten de midlertidige reglene, slik vi erfarte i mars 2020. Dette vil være svært alvorlig for samfunnet og den enkeltes rettssikkerhet. De midlertidige reglene har bidratt og vil bidra til å forhindre en opphopning av saker. Store restanser vil gå utover saksbehandlingstiden når man er tilbake i en normalsituasjon.

Departementet kan ikke se noen rettssikkerhetsmessige innvendinger av betydning mot at de midlertidige reglene gis forlenget varighet, slik pandemisituasjonen nå er. Departementet understreker at selv om den midlertidige loven inneholder saksbehandlingsregler som fraviker lovens ordinære system, er det rettssikkerhetsgarantier på plass som skal sørge for at private parterets sikkerhet ivaretas på betryggende måte i prosessen. De midlertidige reglene som åpner for mindre grad av fysiske møter kan bare benyttes dersom det anses *nødvendig* på grunn av sykdom eller tiltak for smittebegrensninger som følge av utbruddet av covid-19. I tillegg må fylkesnemnda vurdere at fjernmøte og/eller delvis skriftlig behandling anses *ubetenkelig* i den enkelte sak. I vurderingen av om det er ubetenkelig skal det særlig legges vekt på sakens karakter og private

⁶ Sentralenheten for fylkesnemndene opplyser at tallene ikke inkluderer bruk av fjernmøte for vitneavhør. Teams og telefon er benyttet i stor grad ved vitneavhør.

parters rettssikkerhet. I tillegg er det presisert i loven at partene skal gis anledning til å uttale seg om behandlingsformen før det tas en avgjørelse og at deres mening bør tillegges betydelig vekt. Fylkesnemnda har et særlig ansvar for å påse at saksbehandlingen skjer på en betryggende måte, herunder at private parters rettssikkerhet ivaretas og at saken har et forsvarlig faktisk avgjørelsesgrunnlag. Private parter i fylkesnemnda har krav på fri sakførsel og prosessfullmektigene har derfor også et særlig ansvar for å bistå partene og ivareta deres rettssikkerhet i prosessen. Dette er viktige rettssikkerhetsgarantier for private parter ved anvendelse av de midlertidige reglene.

Flere høringsinstanser har generelt vært opp-tatt av at barns medvirkning må ivaretas når den midlertidige loven anvendes. Departementet understreker at barns rett til å medvirke gjelder på alle stadier av en barnevernssak, jf. bl.a. barnevernloven § 1-4. Også barn som er part i saken skal gis anledning til å uttale seg før nemndsleder beslutter fjernmøte eller delvis skriftlig behandling og det fremgår av den midlertidige loven at deres mening bør tillegges betydelig vekt. Fjernmøte og fjernavhør kan for noen barn oppleves som en tilleggsbelastning. Det er fremhevet i merknad til § 2 at i tillegg til at barn med partsrettigheter skal få uttale seg før beslutning tas, må de få velge om de ønsker å delta i fjernmøte eller å uttale seg på annen måte. Det fremgår av §§ 2 og 3 at også et barn uten partsrettigheter som er i stand til å danne seg egne synspunkter skal gis anledning til å uttale seg før nemndsleder tar en beslutning om fjernmøte og delvis skriftlig behandling. Departementet viser til nærmere beskrivelse av barns medvirkning i merknad til §§ 2 og 3 i Prop. 112 L (2019–2020).

Fordi smittesituasjonen i tiden fremover er usikker og det er avgjørende at fylkesnemndene kan opprettholde saksavviklingen, er det etter departementets syn behov for å videreføre de midlertidige saksbehandlingsreglene etter 22. oktober 2020. Reglene er nødvendige for å unngå utsatte saker og for at saksavviklingen kan gjennomføres på en effektiv og rettssikker måte samtidig som de til enhver tid gjeldende smittevern-tiltak overholdes. Departementet mener det innebærer mindre risiko å forlenge de midlertidige saksbehandlingsreglene enn å oppheve dem. Det vil ta tid å få et nytt regelverk på plass på et senere tidspunkt. Uten de midlertidige reglene og særlig ved nye smitteutbrudd, lokalt eller nasjonalt, kan konsekvensene bli at saksbehandlingen stopper opp eller at et stort antall saker må utsettes. Dette kan få alvorlige konsekvenser for saksavviklingen

og dermed også de private partenes rettssikkerhet. Det er ikke kommet fram opplysninger om rettssikkerhetsmessige utfordringer ved anvendelsen av bestemmelsene. Fylkesnemndene fremhever i høringen at de har gode erfaringer med anvendelsen av bestemmelsene og at partene sjeldent motsetter seg behandlingsformen. Fylkesnemndene opplyser også at deres inntrykk er at aktørene har ansett prosessen forsvarlig selv om unntaksbestemmelsene har blitt anvendt og det har vært skepsis på forhånd. Det har ikke fremkommet andre innspill i høringen som tyder på at reglene har vært problematiske.

6.1.3 Midlertidig regler for barnevernet

Barnevernsinstitusjoner skal ivareta barnets behov for trygghet og stabilitet, og institusjonen er barnets hjem under oppholdet. Hjemmelen til midlertidig å flytte barn skal bare benyttes dersom covid-19-utbruddet ikke gjør det mulig å gi barnet forsvarlig omsorg, eller nødvendige smittebegrensningstiltak ikke kan ivaretas på annen måte. I lys av dagens smittesituasjon og mangel på vaksine vurderer departementet at det er nødvendig å videreføre denne adgangen. Selv om Norge fikk kontroll over smittespredningen i april 2020, steg smittetallene på nytt fra slutten av juli og det er fortsatt risiko for nye smitteutbrudd. Hensynet til å beskytte barnet selv eller andre barn på institusjonen, vil i enkelte tilfeller derfor fortsatt kunne gjøre det tvingende nødvendig å midlertidig flytte et barn.

Adgangen til å midlertidig flytte barn fra en institusjon, jf. lovens § 5, er en snever unntaksregel. Etter departementets oppfatning tilsier erfaringene så langt at unntaksregelen har virket etter sitt formål. Unntakshjemmelen har hittil blitt benyttet overfor to barn i en situasjon med smitteutbrudd, for å sørge for at barna ble forsvarlig ivaretatt i en karanteneperiode. I følge fylkesmannen har de midlertidige flyttingene vært godt håndtert både i institusjonen og i Bufetat, og det ville ikke vært hjemmel for den midlertidige flyttingen uten bestemmelsen i midlertidig lov § 5. Uten en fortsatt hjemmel til å midlertidig flytte et barn, oppstår derfor en risiko for at en institusjon i enkelte tilfeller ikke kan gi barn et trygt og forsvarlig tilbud. Etter departementets oppfatning er det nødvendig å videreføre hjemmelen for å redusere denne risikoen.

Departementet understreker at forlengelsen av bestemmelsens virketid ikke innebærer endringer i innholdet i midlertidig lov § 5. Unntaksadgangen vil fortsatt bare gjelde tilfeller der

flytting er tvingende nødvendig for å ivareta barnets behov for omsorg og beskyttelse. Slik midlertidig flytting vil være svært inngripende, og slik det fremgår av Prop. 112 L (2019–2020) er terskelen høy for å flytte barnet. Hjemmelen skal bare benyttes dersom covid-19-utbruddet ikke gjør det mulig å gi barnet forsvarlig omsorg, eller nødvendige smittebegrensningstiltak ikke kan ivaretas på annen måte. I vilkåret ligger også at andre tiltak skal være vurdert, og det forutsettes at institusjonsdriften planlegges slik at sykdomsutbrudd eller karantene i minst mulig grad krever at barn må flytte ut av institusjonen. Også kravene til saksbehandling videreføres, herunder kravet til dokumentasjon av at barnets rett til medvirkning er ivaretatt, hva som er barnets syn og hvordan barnets beste er vektlagt. Videre følger det av bestemmelsen at Fylkesmannen skal orienteres om beslutninger om midlertidig flytting. Dette gir grunnlag for Fylkesmannen til å vurdere om det er behov for tilsynsmessig oppfølging. Til sammen utgjør dette viktige rettsikkerhetsgarantier og departementet ser i dagens pandemisituasjon, ingen rettsikkerhetsmessige innvendinger av betydning mot å forlenge varigheten av bestemmelsen.

Etter departementets oppfatning er det også behov for å videreføre unntaket i midlertidig lov § 6, som gir adgang til å erstatte tilsyns- og oppfølgingsbesøk med andre kommunikasjonsformer når dette er tvingende nødvendig. Etter departementets vurdering tilsier dagens smittesituasjon og mangel på vaksine at det fortsatt vil kunne oppstå tilfeller der smitteverntiltak er til hinder for å gjennomføre tilsyns- og oppfølgingsbesøk gjennom fysiske besøk i institusjon eller fosterhjem. Departementet har merket seg at adgangen til å bruke alternative kommunikasjonsformer først og fremst ble benyttet i tiden etter at reglene trådte i kraft i april 2020, men at fylkesmennene i hovedsak har gått over til stedlige tilsyn etter hvert som smittesituasjonen bedret seg ut over våren. Fylkesmennene har lignende inntrykk av kommunenes praksis når det gjelder besøk i fosterhjem. Det opplyses også om eksempler på at fysiske besøk har vært gjennomført samtidig med at smitteverntiltak har vært overholdt, blant annet ved at samtaler har vært gjennomført utendørs. Etter departementets vurdering tyder disse erfaringene på at unntaksadgangen har vært benyttet i samsvar med forutsetningene. Fylkesmennene har også i hovedsak positive erfaringer med slike samtaler. Dersom unntaksadgangen ikke videreføres, kan konsekvensene bli at lovpålagt tilsyn og oppfølging i

enkelte tilfeller ikke gjennomføres. Dette ville i så fall svekke barns rettssikkerhet.

Departementet understreker at en videreføring av bestemmelsen innebærer at hovedregelen fortsatt er at tilsyns- og oppfølgingsbesøk skal gjennomføres etter barnevernlovens ordinære regler, det vil si gjennom fysiske besøk. Departementet har merket seg at *LfB* er bekymret for at unntaksadgangen vil åpne for en mer alminnelig bruk av alternative kommunikasjonsformer. Departementet viser i den forbindelse til at det fremgår klart av midlertidig lov § 6 at unntaksbestemmelsen kun skal anvendes når det er tvingende nødvendig på grunn av konsekvenser av covid-19. Departementet understreker, i samsvar med uttalelsen fra *Folkehelseinstituttet*, at gjeldende smittevernregler ikke er til hinder for fysiske tilsyns- eller oppfølgingsbesøk, så lenge de grunnleggende smitteverntiltakene kan overholdes. Unntaksadgangen kommer bare til anvendelse i tilfeller der alternativet ville være å utsette tilsyns- eller oppfølgingsbesøket på grunn av nødvendige smittevernhensyn. I henhold til gjeldende smitteverntiltak er det først og fremst plikt til isolasjon og karantene, som kan gjøre det tvingende nødvendig med andre kommunikasjonsformer for å gjennomføre tilsynet. Også i slike tilfeller må det gjøres en konkret vurdering av om unntaksadgangen faktisk skal benyttes, ut fra hvordan oppfølgings- og tilsynsansvaret og hensynet til barnets beste kan ivaretas i den enkelte saken. Konsekvensene av å utsette besøket, samt barnets syn på bruk av alternative kommunikasjonsformer er blant momentene som må vurderes. For eksempel vil det etter en konkret vurdering kunne være aktuelt å utsette besøket dersom utsettelsen er relativt kort og barnet ikke ønsker å benytte alternative kommunikasjonsformer. Videre følger det av god forvaltningsskikk at slike vurderinger skal dokumenteres. Departementet understreker at det er viktig at det fremgår av sakens dokumenter hvilke vurderinger som er foretatt når alternative kommunikasjonsformer benyttes.

6.2 Forlengelsens lengde

Departementet mener det er nødvendig å forlenge lovens varighet til 1. juni 2021. Det er bred støtte i høringen for departementets forslag. *Domstoladministrasjonen* mener departementet bør vurdere ytterligere forlengelse. *Landsforeningen for barnevernsbarn (LfB)* er den eneste instansen som ber departementet vurderer en kortere forlengelse og mener en midlertidig lov må opp til jevnlig vurdering. *LfB* er opptatt av at vi ikke må

komme i en situasjon hvor rettighetene til barn og unge i barnevernet blir satt på vent for lenge. Departementet har forståelse for denne innvendingen, men foreslår likevel å opprettholde forslaget om forlengelse til 1. juni 2021.

Departementet begrunner forslaget med at covid-19 innebærer en trussel mot folkehelsen fram til en tilstrekkelig andel av befolkningen er immune ved vaksinasjon. Smitteverntiltakene opprettholdes fordi de er avgjørende for å beholde pandemien under kontroll. Denne situasjonen innebærer at det er et fortsatt behov, også fram i tid, for midlertidige regler om tilpasninger i regelverket for barnevernet og fylkesnemnda slik at barn i fosterhjem og institusjon kan ivaretas og saker i fylkesnemnda kan avvikles på en retts sikker og forsvarlig måte.

Loven inneholder regler som lempes på enkelte saksbehandlingskrav og loven bør i utgangspunktet ikke ha lengre varighet enn det som er strengt nødvendig. Det er samtidig viktig å unngå å komme i en situasjon der loven ikke gjelder og barnevernet og fylkesnemnda, på grunn av smittesituasjonen, ikke kan ivareta sin viktige samfunnsfunksjon på en god måte. Selv om loven inneholder midlertidige regler som fraviker lovens utgangspunkt, mener departementet at reglene er forsvarlige og ivaretar private parterets rettssikkerhet på betryggende måte, som nærmere beskrevet i punkt 6.1 og i Prop. 112 L (2019–2020). Videre tilsier fylkesnemndene, fylkesmennene og Bufetats erfaringer med loven at de midlertidige reglene fungerer etter sitt formål og bidrar til å ivareta partenes rettssikkerhet samtidig som smitteverntiltak overholdes.

For fylkesnemnda er det viktig med forutsigbarhet når det gjelder planlegging og beramning av saker. I tilfelle av forlengelse av den midlertidige loven, er det et behov for at den ikke gis for kort varighet, fordi det kan føre til praktiske og administrative utfordringer. Departementet viser til at også Justis- og beredskapsdepartementet i høringsnotat av 8. september foreslår å forlenge midlertidig lov om tilpasninger i prosessregelverket som følge av utbruddet av covid-19 mv. som blant annet gjelder for domstolene til 1. juni 2021. Det må også ses hen til at forlengelsen må være tilstrekkelig lang til at det er tid til å gjennomføre en lovbehandling av en eventuell ytterligere forlengelse.

Departementet understreker at både barnevernet og fylkesnemnda skal anvende barnevern-

lovens ordinære regler dersom det er mulig. Den midlertidige loven kan kun anvendes når det er nødvendig på grunn av covid-19 og når lovens øvrige strenge krav er oppfylt. Etter departementets syn gjør dette det mindre rettssikkerhetsmessig betenkelig å gi loven lengre varighet. Dersom konsekvensene av utbruddet av covid-19 endres, og det ikke lenger er behov for loven, vil Stortinget kunne oppheve loven på et tidligere tidspunkt. Departementet foreslår derfor å opprettholde forslaget om at loven forlenges til 1. juni 2021. Departementet vil følge utviklingen nøye og vurdere behovet for å gjøre endringer i loven på et tidligere tidspunkt.

For å sikre at loven trer i kraft umiddelbart og før den midlertidige loven oppheves 22. oktober 2020 foreslår departementet at endringsloven trer i kraft straks.

7 Økonomiske og administrative konsekvenser

Loven inneholder regler for å kunne opprettholde viktige funksjoner i barnevernet. Saksbehandlingsreglene i fylkesnemnda er administrative tilpasninger for å kunne opprettholde fylkesnemndas saksavvikling samtidig som smittespredning i forbindelse med covid-19 begrenses. Økt fleksibilitet i saksavviklingen i tiden fremover reduserer behovet for å utsette saker og demper derfor konsekvensene av smitteverntiltakene. En forlengelse av loven vil kunne bidra til å opprettholde saksavviklingen og redusere restanseoppbyggingen i fylkesnemndene. Samtidig krever det tilpasning i arbeidsform for fylkesnemndene, barneverntjenestene, advokater, tolker og andre brukere, men en viss slik tilpasning har allerede funnet sted i løpet av den tiden loven har virket.

Departementet vurderer at det ikke er vesentlige administrative eller økonomiske konsekvenser av å forlenge regelen om at Bufetat har myndighet til å flytte barn mellom institusjoner. Å forlenge de forenklede reglene for oppfølgings- og tilsynsbesøk i fosterhjem og institusjon kan føre til en besparelse for barnevernstjenesten og fylkesmennene blant annet på grunn av reduserte reisekostnader.

Departementet vurderer samlet sett at en forlengelse av loven ikke medfører konsekvenser som forutsetter bevilgningsendringer for berørte aktører.

8 Merknader til bestemmelsen

Barne- og familiedepartementet

Til § 7 Ikraftsetting og opphevelse

tilrår:

Det følger av *annet ledd* at den midlertidige loven oppheves 1. juni 2021. Dersom loven skal forlenges ut over dette, krever det et nytt lovvedtak. Det vil være mulig å oppheve loven på et tidligere tidspunkt om det ikke lenger er behov for den.

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et fremlagt forslag til proposisjon til Stortinget om endringer i midlertidig lov om tilpasninger i regelverket for barnevernet og fylkesnemnda for å avhjelpe konsekvenser av utbruddet av covid-19.

Vi **HARALD**, Norges Konge,

stadfester:

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak til lov om endringer i midlertidig lov om tilpasninger i regelverket for barnevernet og fylkesnemnda for å avhjelpe konsekvenser av utbruddet av covid-19 i samsvar med et vedlagt forslag.

Forslag

til lov om endringer i midlertidig lov om tilpasninger i regelverket for barnevernet og fylkesnemnda for å avhjelpe konsekvenser av utbruddet av covid-19

I

II

I midlertidig lov 26. mai 2020 nr. 44 om tilpasninger i regelverket for barnevernet og fylkesnemnda for å avhjelpe konsekvenser av utbruddet av covid-19 skal § 7 annet ledd lyde:

Loven oppheves 1. juni 2021.

Loven trer i kraft straks.